

Dictamen núm. 14/2009 del Consell Econòmic i Social sobre l'Esport a les Illes Balears

Atès el que disposa l'article 2, núm. 1, lletra *b*, incís primer, de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i , l'article 4, lletra *b*, incís primer del Decret 128/2001, de 9 de novembre, pel qual se n'aprova el Reglament d'organització i funcionament, el Consell Econòmic i Social emet el següent:

DICTAMEN

I. Antecedents

Primer. El 16 de març de 2006, en l'àmbit de la discussió sobre la proposta de dictamen relatiu a l'Avantprojecte de Llei de l'esport per part de la comissió d'Àrea Social del Consell Econòmic i Social (CES), el president de la comissió, Antoni Fuster (grup III, ens locals), exposa, davant el suggeriment plantejat en l'acte de presentació de la Memòria del CES 2005 a la FELIB, per la consellera d'Esports del Consell de Menorca sobre la manca d'anàlisi en matèria d'esports, que és convenient elaborar un treball sobre l'esport a les Illes Balears i presenta, amb el suport tècnic del secretari general i l'assessor econòmic, un esborrany d'estudi, per a l'elaboració del qual s'estableixen diversos contactes amb la Direcció General d'Esports del Govern. En la sessió de la Comissió Permanent de

22 de març s'aprova l'esborrany presentat i s'encomana a la Comissió de Treball d'Àrea Social la tasca d'elaboració i aprovació del treball, sense perjudici de la facultat de la Comissió Permanent per aprovar-ne el pressupost.

Segon. En les sessions de la Comissió Permanent de 17 i 31 de maig de 2006, el conseller Antoni Fuster (grup III, ens locals), president de la Comissió d'Àrea Social, informa del procés d'elaboració de l'índex del treball: d'una banda, el 17 de maig informa que aquest índex ha estat elaborat, que s'han mantingut reunions amb la Direcció General d'Esports del Govern i que resten pendents les reunions amb els consells insulars: d'altra banda, el 31 de maig informa que ha acabat la ronda de consultes amb les direccions generals d'Esport dels consells insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera per perfilar aquest índex.

Tercer. En la sessió de 12 de juliol de 2006, la Comissió Permanent aprova el pressupost presentat pels professors Pere Palou i Xavier Ponsetí i, per tant, els encarrega l'elaboració d'una proposta d'estudi.

Quart. El 28 de juliol de 2006 es constitueix el nou Ple del CES, corresponent al segon mandat. I en la sessió de la Comissió Permanent de 30 d'agost, en què el president Obrador comunica la seva dimissió, es dóna compte de l'índex i del pressupost de l'estudi i s'aproven un seguit de modificacions a l'índex, les quals es traslladen als experts designats.

Cinquè. Entre el 30 d'agost de 2006 i el 7 de febrer de 2007, el vicepresident primer, Josep Oliver (grup I, CAEB) exerceix de president en funcions del CES i tant les comissions de treball com la Comissió Permanent reprenen els treballs iniciats durant el primer mandat. Aquesta represa provoca, en relació amb

l'estudi sobre l'esport, que se sotmeti a un nou vist i plau de la Comissió de Treball d'Àrea Social i la Comissió Permanent.

Sisè. El 15 de gener de 2007, la Comissió de Treball d'Àrea Social dóna el vist i plau a l'índex de l'estudi i al pressupost presentat pels professors Palou i Ponsetí. La Comissió Permanent ratifica l'acord de la Comissió de Treball d'Àrea Social en la sessió de 24 de gener de 2007 i dóna el seu vist i plau perquè el treball iniciï la seva fase d'execució.

Setè. En el procés d'elaboració de l'estudi, el 23 de novembre de 2007 s'organitza per part del CES un seminari d'experts, coordinat pels professors Palou i Ponsetí, on es tracten els temes següents:

1. Esport i turisme
2. Esport i activitat física
3. Esport i salut
4. Esport i educació
5. Hàbits esportius
6. Joves i esport
7. Esport i valors
8. Federacions esportives
9. Esport i alt rendiment
10. Esport i discapacitat
11. Esport i gent gran
12. Esport i instal·lacions esportives

Pel que fa als participants a la reunió, foren els següents:

- Llorenç Huguet Rotger, president del Consell Econòmic i Social

- Mateu Cañellas i Martorell, conseller d'Esports i Joventut Govern
- Gabriel Gili Nadal, director general d'Esports del Govern
- Dolça Mulet i Dezcallar, consellera d'Esports i Promoció Sociocultural del Consell de Mallorca
- Miquela Salvà, cap de gabinet Departament d'Esports i Promoció Sociocultural del Consell de Mallorca
- Antoni Seguí Cabanellas, director insular d'Esports del Consell de Mallorca
- Àngela Caulés Fuentes, consellera d'Esports i Cooperació Internacional del Consell Insular de Menorca
- Mario Avellaneda Soriano, conseller de Política Esportiva i Lleure del Consell Insular d'Eivissa
- Jaume Ferrer Ribas, president i conseller d'Esports del Consell Insular de Formentera
- Miguel Angel Milla, director insular d'Esports del Consell Insular de Menorca
- Antoni Moragues, president de l'Institut Municipal d'Esports de l'Ajuntament de Palma
- Josep Lluís Berbel Vallés, cap de l'Àrea Esportiva de l'Institut Municipal d'Esports de l'Ajuntament de Palma
- Josep Lluís Frau, representant Institut Balear de la Dona
- Miquel Garro, subdirector de la Fundació Reial Mallorca
- Natividad Company, d' Illes Centres de Fitness
- Vicenç Tur i Tur, conseller del CES (grup I, CAEB)
- José Antonio Sancha, membre del Consell Rector INEF de Catalunya
- Mario Gestoso García, director de la Fundació Kovacs
- Francesc de Puig Viladrach, director del Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat

- Miquel Bestard Cabot, president de la Federació Balear de Futbol
- Jaume Estarellas Servera, president Federació Balear de Bàsquet
- Pau Verd Llop, de la Federació d'Atletisme de les Illes Balears
- Xavier Torres, esportista olímpic
- Ricardo Ferrer d'Espona, president de l'Associació d'Instal·lacions Nàutiques i Esportives de Balears (CAEB), expert designat pel grup I del CES
- Sebastià Moll, tècnic en qualitat i avaluació i gestor esportiu, expert designat pel grup II del CES
- Toni Bauçà Vegara, llicenciat en INEF i entrenador personal, expert designat pel grup III del CES
- Ferran Navinés Badal, assessor econòmic del CES

Vuitè. El 12 de juny de 2008, els professors Palou i Ponsetí presenten els primers resultats de l'estudi a la Comissió d'Àrea Social, que fa un seguit de suggeriments i acorda una proposta de calendarització per concloure el treball.

Novè. En la sessió de la Comissió de l'Àrea Social de 15 de desembre de 2008, els autors presenten el contingut definitiu de l'estudi i el 4 de març de 2009 aquesta mateixa comissió, després d'haver-lo examinat, aprova un seguit d'esmenes que es traslladen als autors per a la seva incorporació. En aquesta mateixa sessió, es proposa l'elaboració d'un dictamen que es basi en l'estudi dels professors Palou i Ponsetí, la qual cosa és ratificada per la Comissió Permanent el 17 de març de 2009, que afegeix que l'elaboració del dictamen ha de realitzar-se d'acord amb la metodologia que aprovi la Comissió d'Àrea Social.

Desè. La Comissió d'Àrea Social aprova, el 18 de març de 2009, que el contingut del dictamen es conformi a través d'un qüestionari elaborat pels

Serveis Tècnics a partir de les principals conclusions fetes pels experts en el seminari del CES. D'acord amb aquesta metodologia, els membres de la comissió esmentada responen, en la sessió de 22 d'abril de 2009, el qüestionari elaborat pels Serveis Tècnics. En l'esmentat qüestionari, es planteja la valoració (d'1 a 5, de menor a major acord i 0, no sap o no contesta) de les conclusions de l'estudi en relació amb els àmbits següents: conclusions de tipus general, concepte i definició d'esport, esport i salut, esport i valors, esport en edat escolar, federacions esportives i esport federat, esport i gent gran, esport i discapacitat, esport i mitjans de comunicació, esport i instal·lacions, esport d'alt rendiment i esport i turisme.

Tretzè. En la sessió de 20 de maig de 2009, la Comissió d'Àrea Social aprova la proposta de dictamen, que és, finalment, ratificada per la Comissió Permanent el 9 de juny.

II. Observacions

D'acord amb la valoració feta per la Comissió d'Àrea Social del Consell Econòmic i Social, aquest fa les valoracions següents sobre els àmbits relacionats amb l'esport que considera més rellevants, tal i com es posa de manifest en el document annex amb els resultats del qüestionari plantejat, sobre la base del seminari d'experts i l'estudi dels experts Palou i Ponsetí, esmentats en els antecedents.

1. De tipus general:

1.1. Aquest CES considera prioritària la formació per a l'especialització en la gestió professional de les instal·lacions, equipaments i activitats esportives.

1.2. Igualment, es manifesta d'acord amb les valoracions generals següents:

- Cal destacar el paper de la iniciativa privada en l'increment de la pràctica d'activitat física de la població, sobre tot amb la constant recerca de tècniques esportives no reglades (pilates, fitness, stretching, etc).
- Cal fomentar i promoure la necessitat de recerca, desenvolupament i innovació en el camp de les ciències de l'activitat física i l'esport.
- Des d'una perspectiva històrica a partir dels anys 70 l'esforç de les entitats públiques (sobre tot els ajuntaments) per donar serveis esportius, tant d'activitats com d'instal·lacions, a la creixent demanda de la ciutadania ha estat molt important.

2. Sobre el concepte i definició d'esport:

2.1. Aquest CES accepta i aprova utilitzar la definició d'Esport que utilitza la Carta Europea de Ministres de l'Esport del Consell d'Europa l'any 1992; *"S'entén per esport tota mena d'activitats físiques que mitjançant una participació organitzada o d'altra mena, tinguin per finalitat l'expressió o la millora de la condició física i psíquica, el desenvolupament de les relacions socials o l'assoliment de les competicions a tots els nivells. Inclou fer-lo tant en un entorn organitzat (club) com les realitzades pel seu compte"*.

2.2. Cal utilitzar conceptes clars i de fàcil comprensió per a tota la població, destacar l'aspecte lúdic en la terminologia esportiva i incloure les noves tendències de la pràctica esportiva (com *wellness, fitness* o *pilates*).

3. Sobre la relació entre l'esport i la salut:

3.1. Es considera essencial mantenir informada la població sobre la perillositat de mantenir el rendiment mitjançant substàncies dopants.

3.2. Es considera important promocionar la pràctica esportiva com a eina preventiva de malalties i com a instrument per aconseguir un millor estat de salut i qualitat de vida i que cal potenciar els projectes de promoció de la salut pública mitjançant l'activitat física i esportiva.

3.3. Cal efectuar un reconeixement públic de l'Educació Física com a una educació per a salut de les persones a totes les edats, que per la prevenció de malalties passa per la creació i formació de personal especialitzat en aquest àmbit, que cal promoure investigacions i publicacions en el camp de les Ciències de l'activitat física i l'esport (CAFE) per prendre consciència de la seva incidència sobre la salut i que és necessari tenir en compte que no tot l'esport és saludable.

4. Sobre la relació entre l'esport i l'educació, els valors i la integració:

4.1. Es consideren essencials la introducció d'un codi ètic de l'esport en l'edat escolar –d'acord amb el model que ja aplica el Consell de Menorca-, la diferenciació de l'esport base i el d'alt rendiment, la potenciació dels valors positius inherents a l'esport (autoconfiança, respecte, cooperació, tolerància, etc.) i del seu caràcter educatiu per als infants en edat escolar, tot tenint en compte que hi ha pràctiques errònies en aquesta transmissió de valors i que les famílies són els principals transmissors de valors. Els programes de promoció de la pràctica esportiva són, igualment, mitjans per a una integració real.

4.2. Cal millorar les infraestructures esportives dels centres escolars, fer arribar a tota la població, des de l'àmbit públic i el privat, la necessitat de concebre l'esport com a eina socialitzadora i integradora, com a part fonamental de l'educació integral, que transmet valors a la vida quotidiana, formar professionals en l'esport base, traslladar la responsabilitat educativa a pares en primer lloc, vincular l'esport al currículum escolar, potenciar el seu efecte integrador i evolucionar al mateix ritme que la societat.

5. Sobre l'esport en edat escolar:

5.1. Es considera prioritari incrementar i fomentar la participació, especialment femenina, respectar la diversitat entre gèneres, i fomentar l'educació en la cultura de l'esforç.

5.2. Es recomana fer una normativa unificada que reguli l'esport escolar, que presuposi la coordinació i unificació de criteris entre les diferents institucions implicades. Igualment, es considera que l'esport en edat escolar té un valor fonamentalment pedagògic i no tant centrat en els aspectes competitiu, i que cal recolzar el professorat d'Educació Física com a lligam entre l'escola i l'esport, de la mateixa manera que els diferents agents implicats han de realitzar un treball conjunt amb els centres educatius.

6. Sobre les federacions esportives i l'esport federat:

6.1. Es considera que les federacions esportives necessiten professionalització i modernització en la gestió per evolucionar al mateix ritme que la societat, evitant errors com l'aplicació del model d'esport d'adults als infants i diferenciant, dins cada federació, una divisió per a l'esport adaptat. Igualment, el CES opina que les federacions han de millorar el servei i l'oferta als usuaris i

que han de tenir per objecte l'optimització del rendiment esportiu i la millora qualitativa i quantitativa de tècnics. Igualment, es considera imprescindible que els equips d'alt nivell disposin d'una xarxa d'equips inferiors per garantir la continuïtat pràctica dels diferents esports.

6.2. Tot i reconèixer la seva funció social, no es considera que les federacions juguin un paper essencial en la formació i l'educació. Tampoc no es considera prioritària la dotació dels centres de tecnificació ni es valora com a essencial l'esport màsters.

7. Sobre l'esport i la gent gran:

7.1. Es considera essencial millorar l'activitat física habitual i de pràctica esportiva d'aquest col·lectiu i facilitar-los l'accés a les instal·lacions esportives en horaris de baixa ocupació.

7.2. Cal potenciar la presència de professionals especialitzats en aquest col·lectiu, fer campanyes de promoció per incrementar la presència de persones majors en l'activitat física –com ha fet el programa pilot del Consell de Menorca–, fomentar i potenciar el treball d'equips multidisciplinars.

8. Sobre l'esport i la discapacitat:

8.1. Es considera essencial l'eliminació de barreres arquitectòniques, la formació de professionals per atendre la diversitat i l'augment progressiu de l'oferta dirigida a persones amb discapacitat.

8.2. Es constata que la majoria de programes esportius no contemplen la participació de persones amb discapacitat. En aquest sentit, cal equiparar la

importància de l'esport per a tots els col·lectius, perquè tots puguin gaudir dels seus beneficis i cal que es formin especialistes en aquest col·lectiu.

9. Sobre l'esport i els mitjans de comunicació:

9.1. Es considera prioritari que els mitjans realitzin la funció de promoure l'activitat física entre la població, destacant-ne els valors positius per sobre dels negatius.

9.2. Es considera oportú recomanar que s'incrementin i potenciïn, amb la col·laboració de les institucions públiques, les informacions sobre esports minoritaris, esport femení i esport base.

10. Sobre les instal·lacions esportives:

10.1. Es considera prioritària la creació d'un Pla d'instal·lacions esportives per a les Illes Balears. Igualment, es recomana especialment que s'arbitrin mesures per a la racionalització i optimització de recursos, com mancomunar les instal·lacions i els serveis, l'establiment d'acords entre entitats públiques i privades per a la utilització d'instal·lacions.

10.2. Es considera oportú, igualment, recomanar la promoció de formació dels responsables en política esportiva i la participació dels tècnics municipals.

11. Sobre esport i l'alt rendiment:

11.1. Es considera essencial reforçar els programes d'informació sobre la perillositat d'augmentar el rendiment físic a través de substàncies il·legals.

11.2. Es considera important la cooperació ente el Govern i les federacions – estatals i autonòmiques- per al funcionament correcte dels projectes esportius,

com també la creació d'equips inferiors que assegurin, juntament amb els de màxim nivell, la continuïtat en totes les categories. Es recomana, igualment, que es millori la dotació de recursos per als esportistes d'èlit, especialment en les modalitats amb dificultats per a la professionalització.

12. Sobre la relació entre l'esport i el turisme

12.1. Es considera essencial que la construcció de noves instal·lacions esportives es dugui a terme amb respecte absolut al medi ambient. Igualment, cal fomentar l'activitat esportives en l'entorn natural. Pel que fa a les infraestructures, caldria analitzar les instal·lacions existents i planificar-ne la creació de noves, amb vocació de permanència, d'acord amb un instrument planificador i seguint criteris com la rendibilitat econòmica i social. En relació amb la promoció d'activitats esportivo-turístiques, cal tenir en compte la singularitat de cada illa i tots aquells factors que puguin millorar la promoció turística de la comunitat.

12.2 L'esport constitueix una eina a tenir en compte per a la desestacionalització turística. En aquest sentit, hi ha activitats relacionades amb el medi natural que poden tenir-se en compte a l'hora de promocionar les Illes Balears com a destinació turística. Igualment, cal que els gestors i tècnics en aquest àmbit estiguin convenientment formats.

III. Conclusions

El Consell Econòmic i Social ha valorat, com es posa de manifest en les observacions, els aspectes que considera més rellevants respecte a l'estudi *L'Esport a les Illes Balears* i es remet al que s'ha exposat.

Igualment, es considera oportú adjuntar, annexos al dictamen, el document que recull els resultats del qüestionari plantejat a la Comissió d'Àrea Social sobre els diferents aspectes relacionats amb l'esport recollits en l'estudi sobre *L'Esport a les Illes Balears*.

Vist i plau

La secretària general

El president

Núria Garcia Canals

Llorenç Huguet Rotger

Palma, 9 de juny de 2009